

KÖZLEMÉNY

A háztartási, a nem pénzügyi vállalati és a bankközi kamatlábakról 2008 júliusában

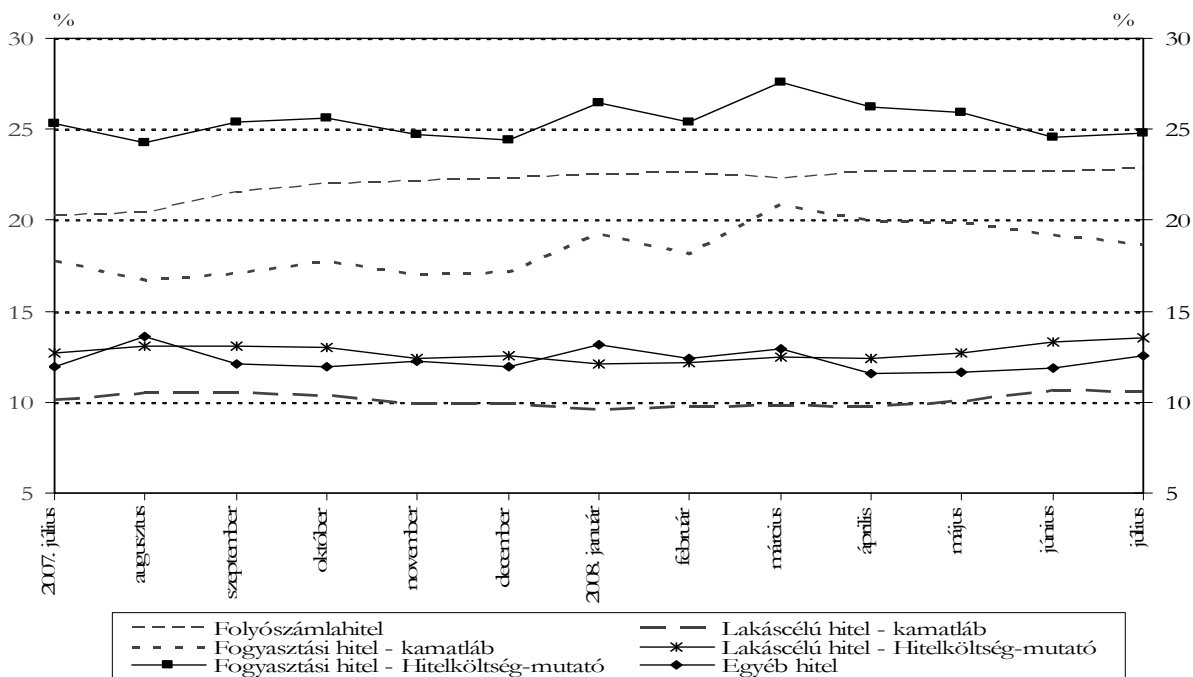
A fogyasztási hitelek esetében csökkentek, a folyószámlahitelek és az egyéb hitelek esetében növekedtek a háztartási szektor forintban denominált hiteleinek átlagos kamatlábai. Az euróban denominált hiteleinek átlagos kamatlábai közül a folyószámla, a fogyasztási és az egyéb hiteleknél növekedtek, a lakáscélú hitelek esetében csökkentek a kamatlábak. A svájci frankban denominált lakáscélú, valamint fogyasztási hitelek új szerződéses értéke növekedett.

A nem pénzügyi vállalatok forinthiteleinek kamatlábai alig változtak; az euróban denominált éven belüli hitelek átlagos kamatlábai csökkentek.

1. Háztartások

1.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

1. ábra: A háztartásokkal kötött forinthitel-szerződések havi átlagos kamatlába és hitelköltség-mutatója

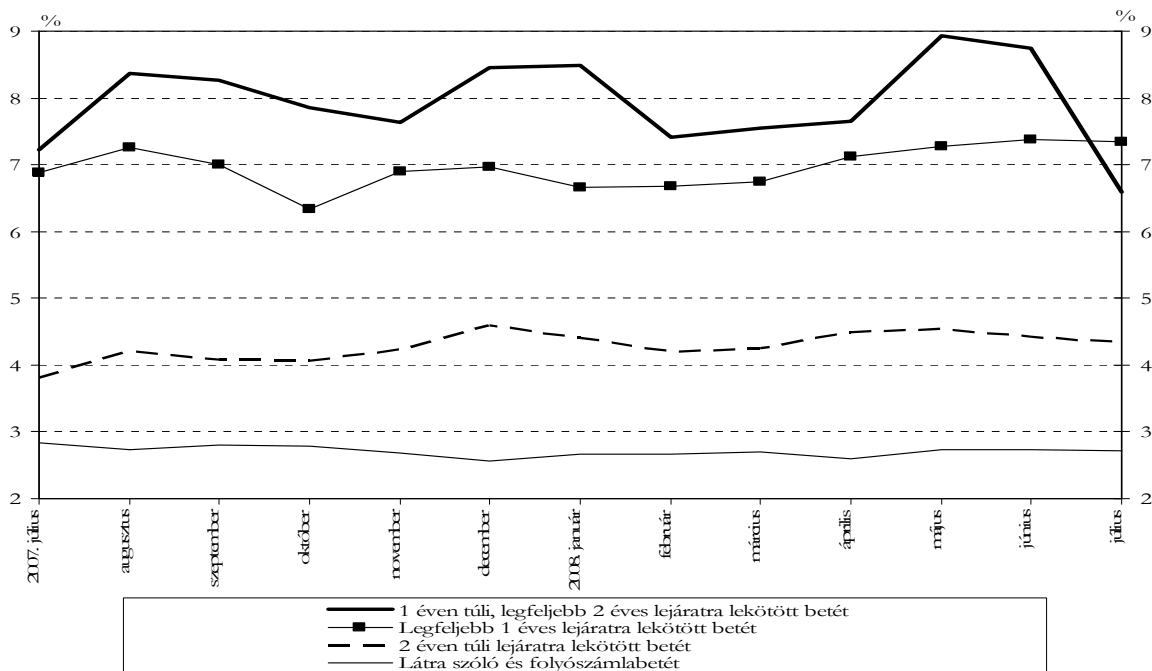

A **háztartási szektor** esetében a folyószámlahitelek átlagos kamatlába júliusban 19 bázisponttal 22,83%-ra növekedett. A fogyasztási hitelek átlagos kamatlába 49 bázisponttal 18,68%-ra csökkent, átlagos hitelköltség mutatója pedig 21 bázisponttal 24,81%-ra nőtt. A lakáscélú hitelek piaci szintű¹ átlagos kamatlába 10,62%-ot tett ki, hitelköltség mutatója 20 bázisponttal 13,52%-ra nőtt. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába a hitelek összetételének megváltozása miatt 66 bázisponttal 12,56%-ra növekedett.

2008. júliusban a forintban denominált fogyasztási és lakáscélú hitelek esetében nőtt, az egyéb hitelek esetében pedig csökkent az új szerződések értéke, amely a fogyasztási hiteleknél 22,8 milliárd forint, a lakáscélú hiteleknél 10,2 milliárd forint, az egyéb hiteleknél pedig 9,7 milliárd forint volt.

¹ A közleményben a lakáscélú hitelek piaci szintű kamatlábai és hitelköltség mutatói szerepelnek. Az átlagos kamatláb és hitelköltség mutató a támogatott lakáscélú hitelek esetében a támogatással korrigált kamatlábértéket tartalmazza.

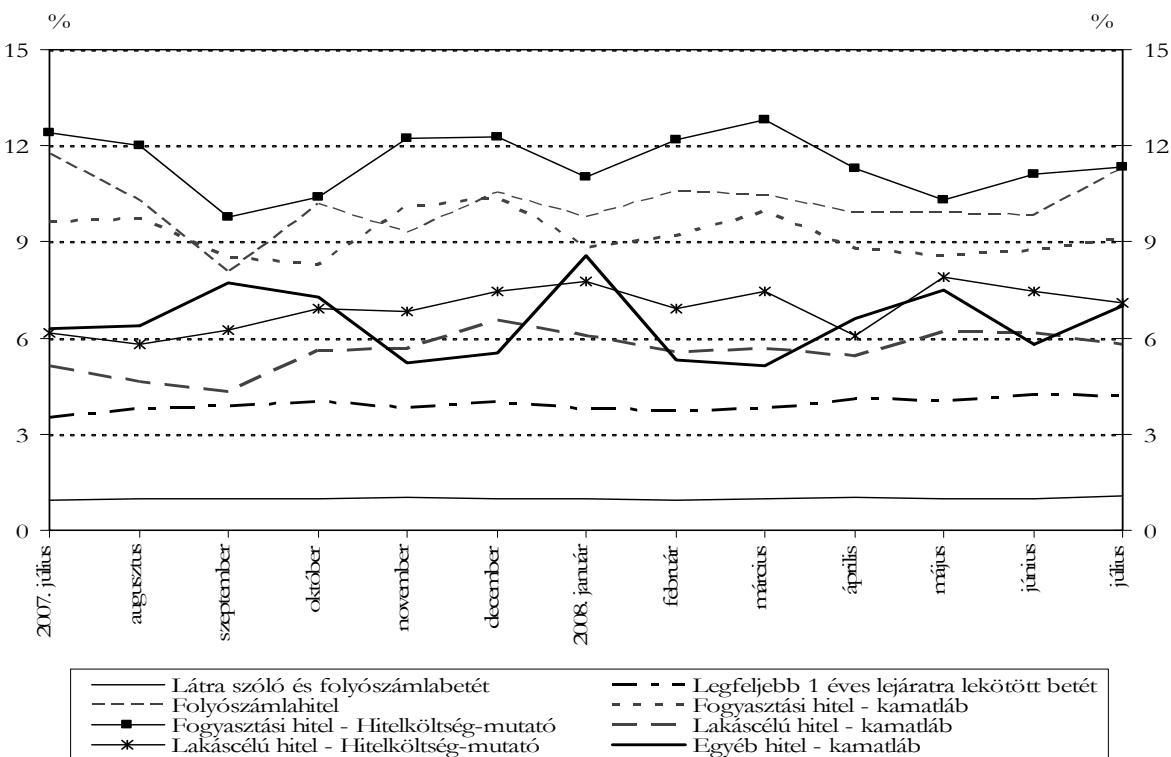
2. ábra: A háztartásokkal kötött forintbetét-szerződések átlagos kamatlába

A háztartási szektor látra szóló és folyószámlabetéteinek átlagkamatlába 2,71%-ot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagkamatlába 7,35% volt júliusban. Az egy éven túli, legfeljebb 2 éves lejáratú lekötött betétek átlagos kamatlába a betétek összetételének megváltozása miatt 216 bázisponttal, 6,58%-ra csökkent. A 2 éven túli lejáratú betétek átlagkamatlába 4,34%-ot tett ki. Júliusban a lekötött betétek új szerződéseinek értéke 733,5 milliárd forint volt.

1.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

3. ábra: A háztartásokkal szemben alkalmazott euro kamatlábak és hitelköltség-mutatók²

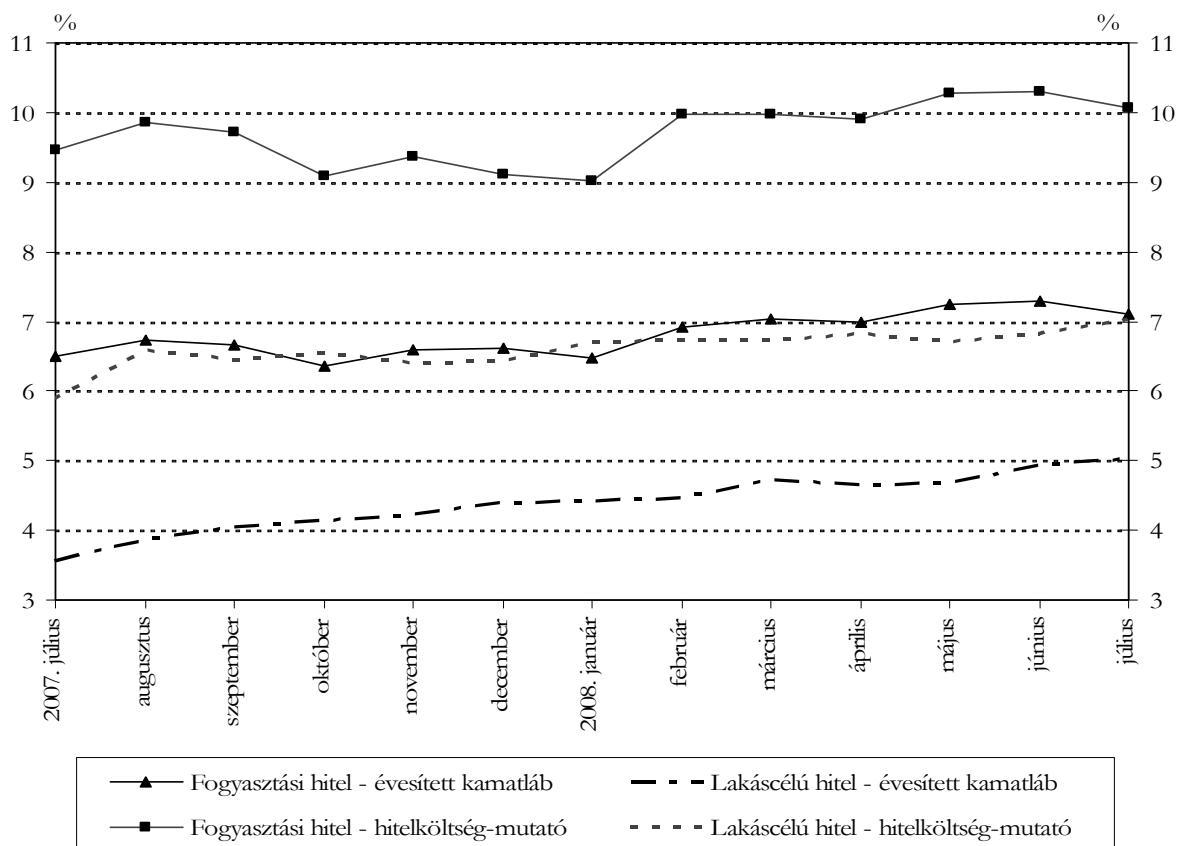
² Az ábra a fogyasztási hitelek, a lakáscélú hitelek és az egyéb hitelek esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek adatait tartalmazza.

Az euróban denominált hitelek³ új szerződéseinek értéke júliusban összesen 1,6 milliárd forintot tett ki. A folyószámlahitelek átlagos kamatlába a kamatlábak változása miatt 148 bázisponttal 11,30%-ra növekedett. A fogyasztási hitelek átlagos kamatlába 33 bázisponttal 9,09%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 20 bázisponttal 11,32%-ra növekedett. A lakáscélú hitelek átlagos kamatlába 33 bázisponttal 5,82 százalékra, míg átlagos hitelköltség mutatója 36 bázisponttal 7,12 százalékra csökkent. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába a kamatlábak változása miatt 119 bázisponttal 7,00%-ra nőtt.

A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 1,05%-ot, az éven belüli lekötésű eurobetétek átlagos kamatlába pedig 4,18%-ot tett ki. A háztartások éven belüli lekötésű új eurobetét-szerződéseinek értéke 233,3 milliárd forint volt, 34,8 milliárd forinttal magasabb az előző havi értéknél.

1.3. A svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek adatai

4. ábra: A háztartásokkal szemben alkalmazott svájci frank kamatlábak és hitelköltség-mutatók⁴

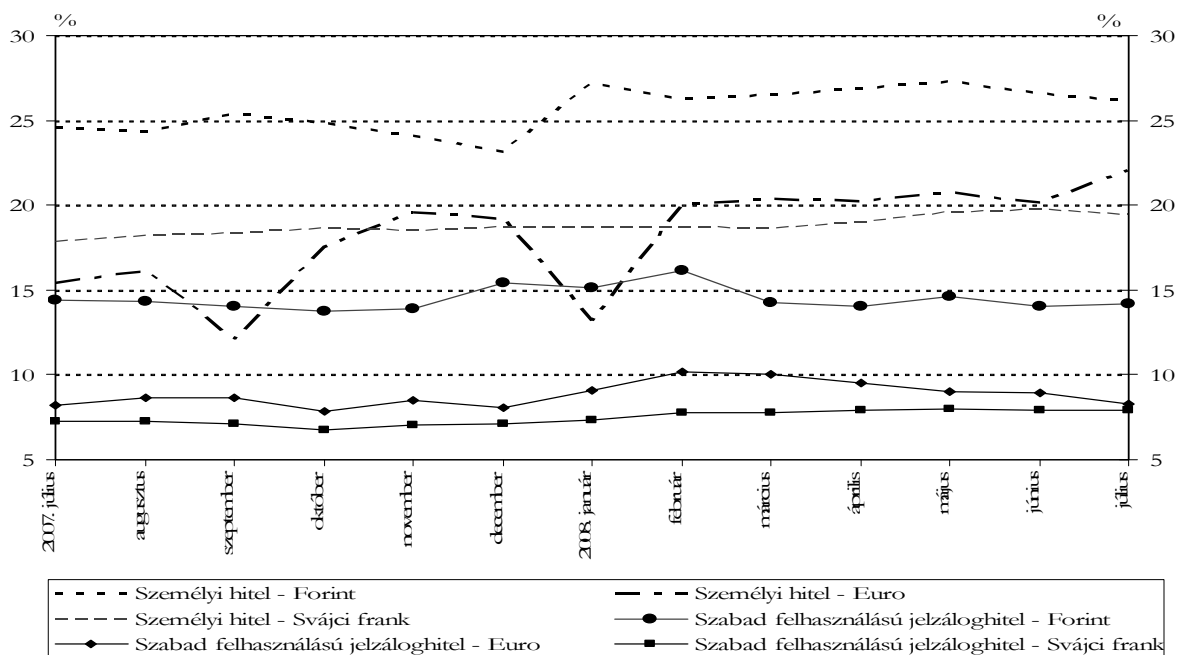
A svájci frankban denominált változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási hitelek átlagos évesített kamatlába 19 bázisponttal 7,11%-ra, átlagos hitelköltség-mutatója pedig 23 bázisponttal 10,07%-ra csökkent. A lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába 9 bázisponttal 5,03%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 22 bázisponttal 7,05%-ra növekedett.

³ A hitelszerződések alatt a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási, lakáscélú és egyéb hitelek szerződésértékét értjük.

⁴ A grafikon a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású hiteleket tartalmazza. A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák. A gépjárművásárlási hitelek adatait nem közöljük, mert kevés adatszolgáltató adata áll rendelkezésre. A svájci frankban denominált egyéb fogyasztási hitelekről (pl. áruvásárlási hitel) nem gyűjtünk adatokat.

1.4. A háztartási szektor forint, euro és svájci frank hiteleinek összehasonlítása

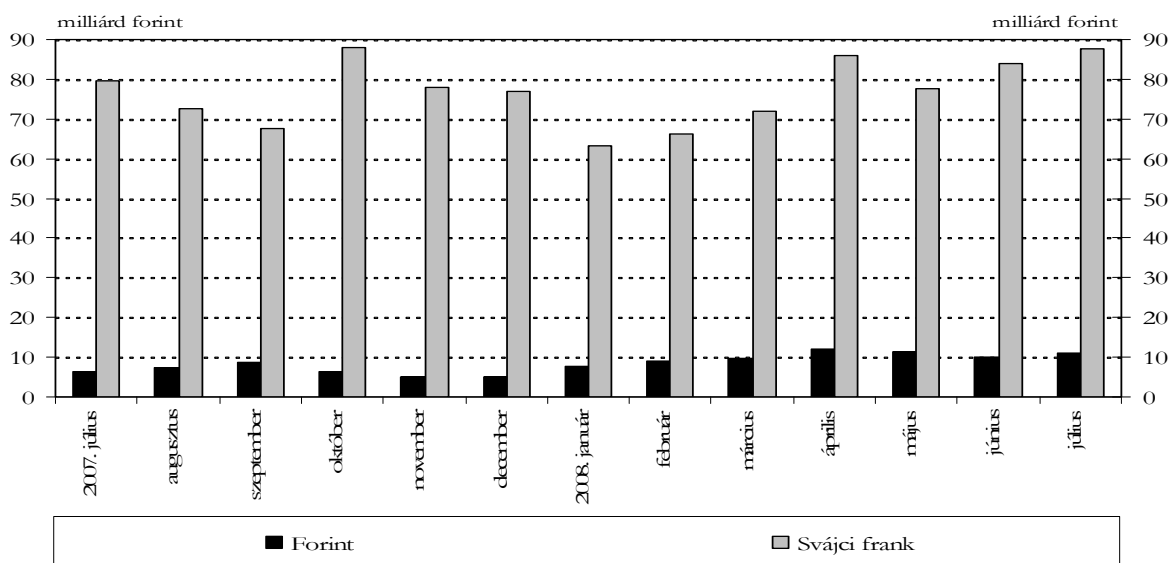
5. ábra: A személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek hitelköltség mutatója⁵

A forintban denominált személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatója 44 bázisponttal 26,13%-ra csökkent. Az átlagos hitelköltség mutató az euro denomináció esetében a hitelek összetételének megváltozása miatt 194 bázisponttal 22,09%-ra nőtt, míg a svájci frank esetében 27 bázisponttal 19,44%-ra csökkent.

A változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású, forintban denominált szabad felhasználású jelzáloghitelek átlagos hitelköltség mutatója 18 bázisponttal 14,22%-ra növekedett. Az átlagos hitelköltség mutató az euro denomináció esetében 63 bázisponttal 8,27%-ra csökkent, a svájci frank esetében pedig 7,94% volt.

6. ábra: A személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek új szerződéseinek értéke⁶

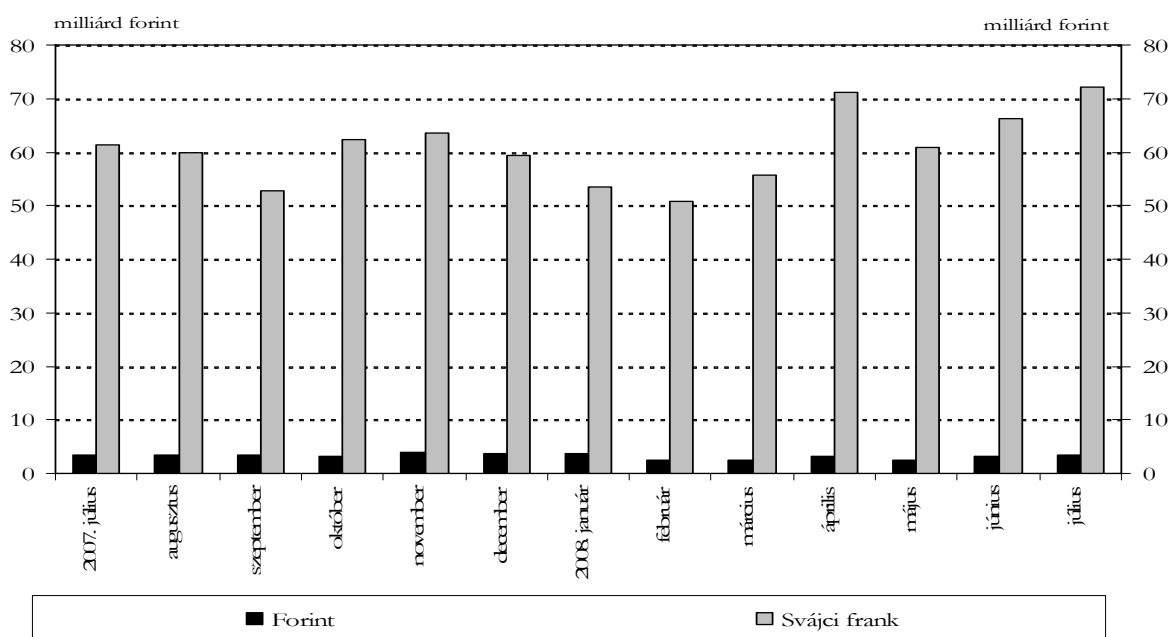

⁵ A grafikon a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint, euro és svájci frank hiteleket tartalmazza.

⁶ A grafikon a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank hiteleket tartalmazza.

A svájci frank denomináció esetében a fogyasztási hitelek⁷ új szerződéseinek értéke az előző hónaphoz képest 3,8 milliárd forinttal 87,7 milliárd forintra nőtt.

7. ábra: A lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke⁸

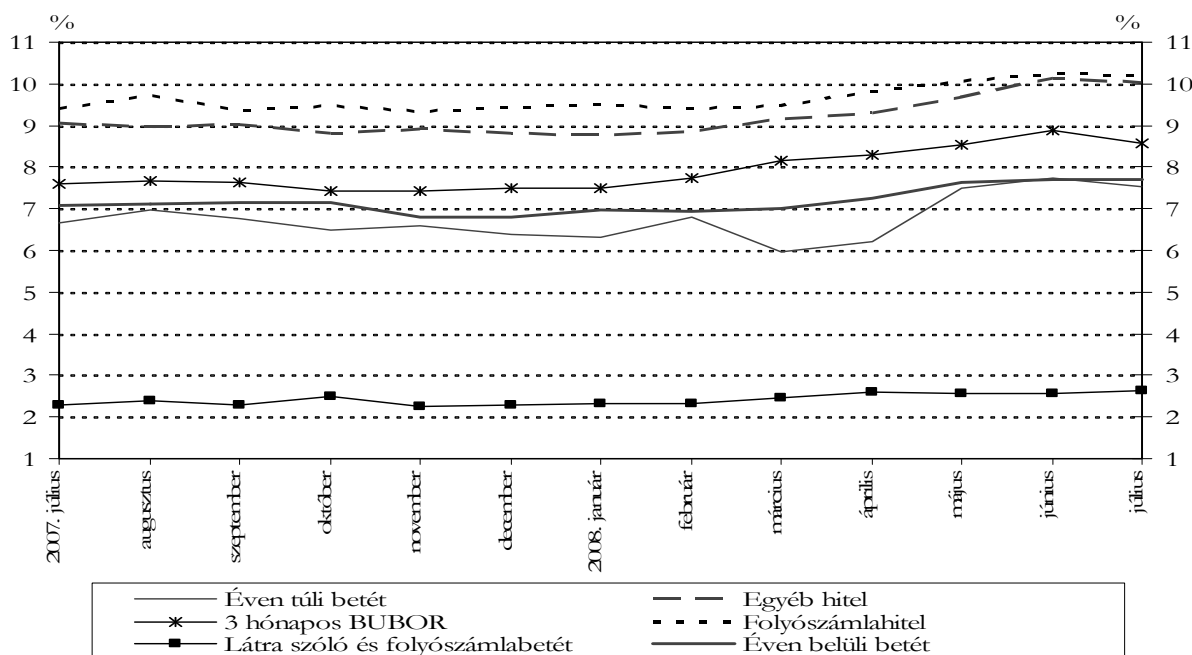

A svájci frankban denominált lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke az előző hónaphoz képest 6,0 milliárd forinttal növekedett és 72,3 milliárd forintot tett ki.

2. Nem pénzügyi vállalatok

2.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

8. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal szemben alkalmazott forinkamatlábak és a BUBOR

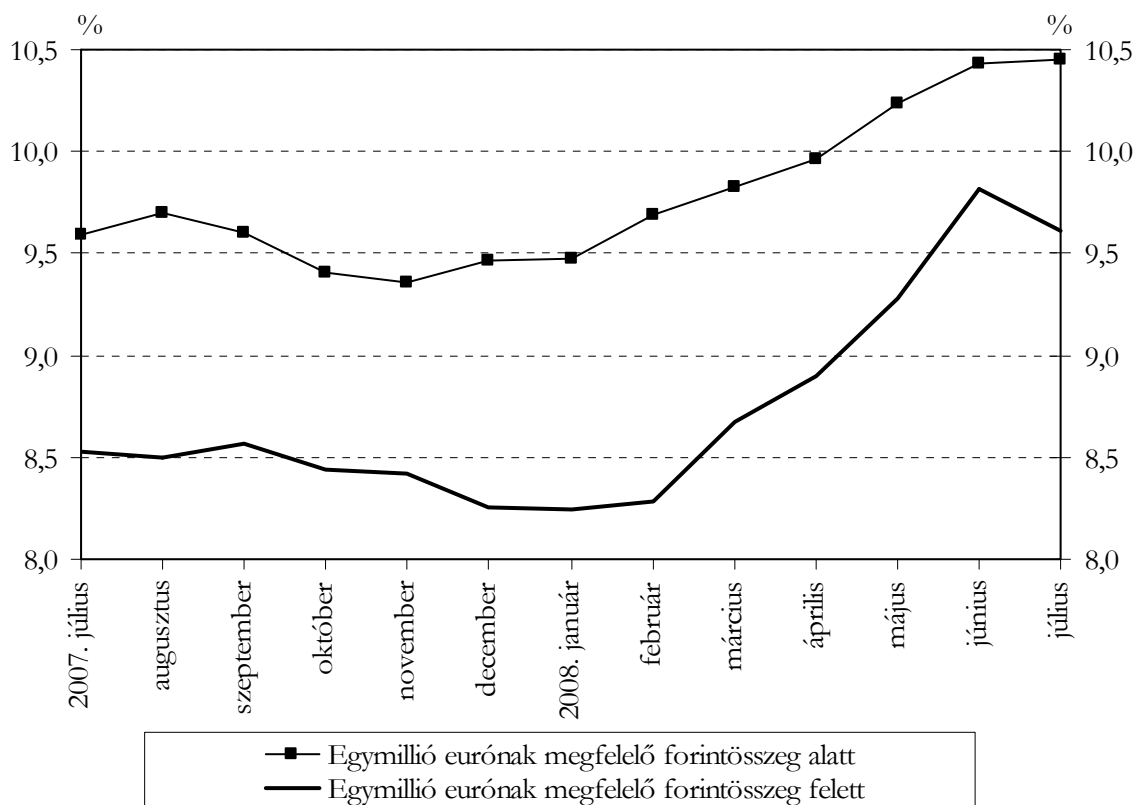
⁷ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák.

⁸ A grafikonon a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank hiteleket tartalmazza.

Júliusban a nem pénzügyi vállalatok forintban denominált folyószámlahiteleinek átlagos kamatlába 10,21% volt, a folyószámlahiteleken kívüli egyéb hiteleké pedig 10 bázisponttal 10,02%-ra csökkent. A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású egyéb hitelek új szerződéseinek értéke 48,0 milliárd forinttal 234,6 milliárd forintra növekedett.

A nem pénzügyi vállalatok látra szóló és folyószámlabetéteinek átlagos kamatlába 2,62% volt. Az éven belüli lejáratú betétek átlagos kamatlába 7,69% volt. Az éven túli lejáratú betétek átlagkamatlába 18 bázisponttal 7,54%-ra csökkent. A lekötött betétek új szerződéseinek értéke 1575,0 milliárd forint volt.

9. ábra: A nem pénzügyi vállalatok forinthiteleinek átlagos kamatlába a hitel összege szerint

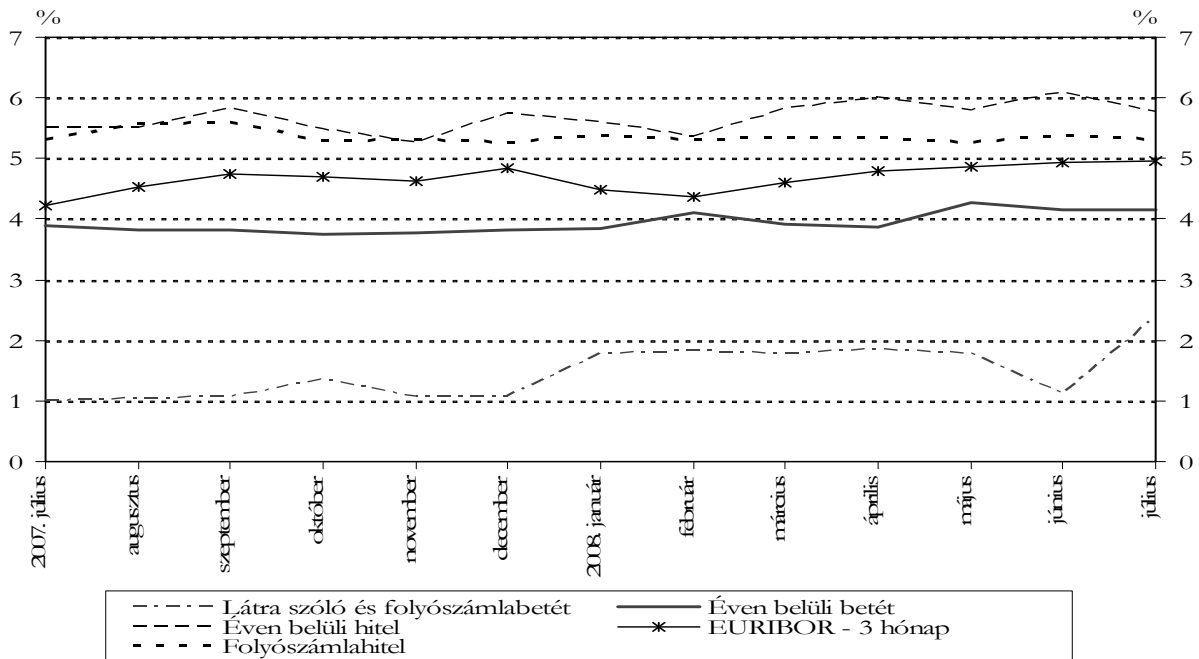

Júliusban a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott egymillió eurónak megfelelő forintösszeg⁹ alatti nem folyószámla forinthitelek átlagos kamatlába 10,45%, az egymillió eurónak megfelelő forintösszeg feletti hiteleké pedig 9,61% volt.

⁹ A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak. A forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon, utólag történik. Az átszámítás azért szükséges, hogy az Európai Központi Bank és az eurozóna országainak adataival összehasonlíthatóvá váljanak a kamatlábak.

2.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

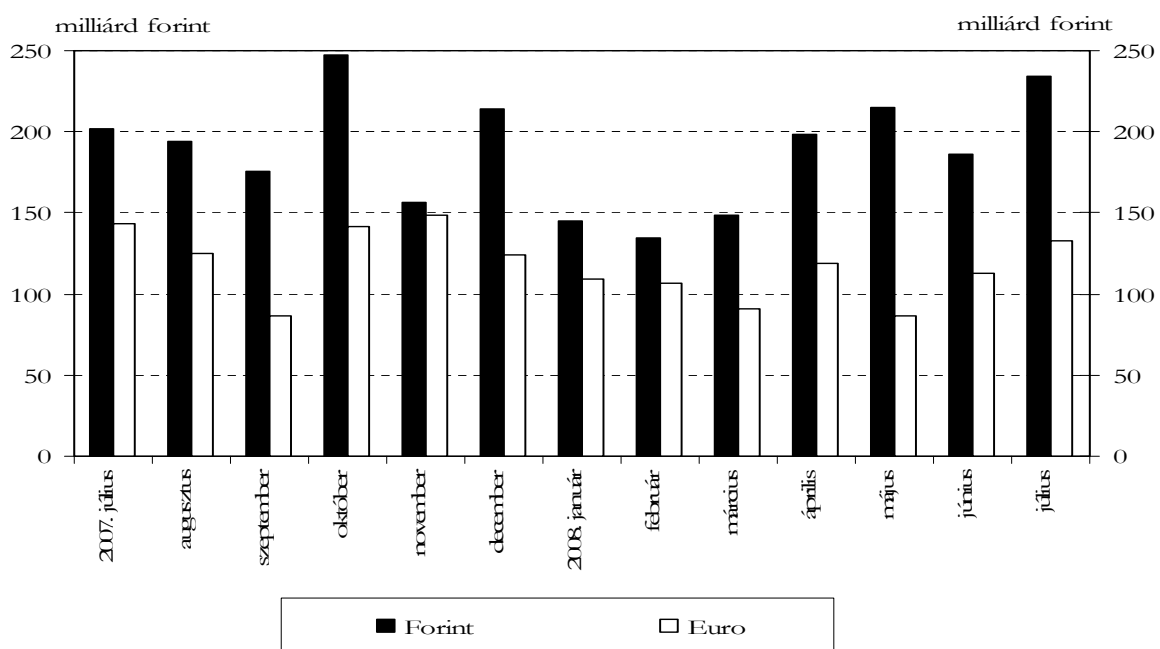
10. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal szemben alkalmazott eurokamatlábak és az EURIBOR

Júliusban az euróban denominált folyószámlahitelek átlagos kamatlába 5,32% volt. A folyószámlahiteleken kívüli legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek átlagos kamatlába 32 bázisponttal 5,77%-ra csökkent. A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába egyedi hatás következtében 126 bázisponttal 2,36%-ra nőtt. Az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlába 4,15% volt.

A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású eurohitelek új szerződéseinek értéke júliusban 132,6 milliárd forintot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek új szerződéseinek értéke 437,7 milliárd forinttal 1588,9 milliárd forintra növekedett.

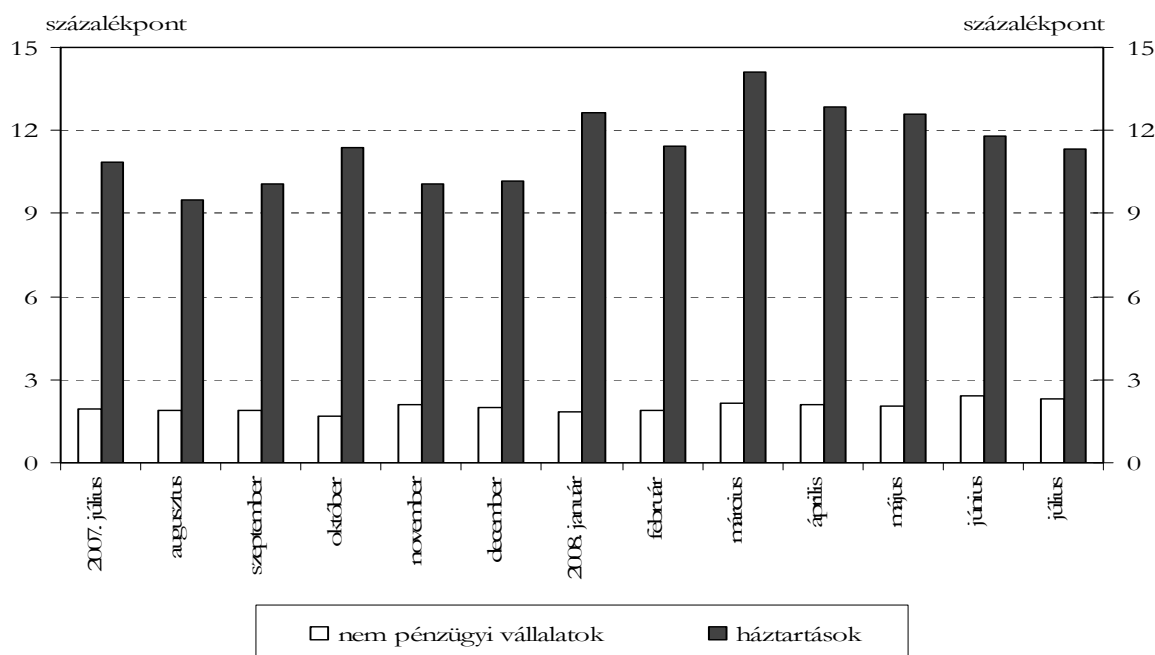
11. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött hitelszerződések új szerződéseinek értéke¹⁰

¹⁰ A grafikon a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és euro hiteleket tartalmazza.

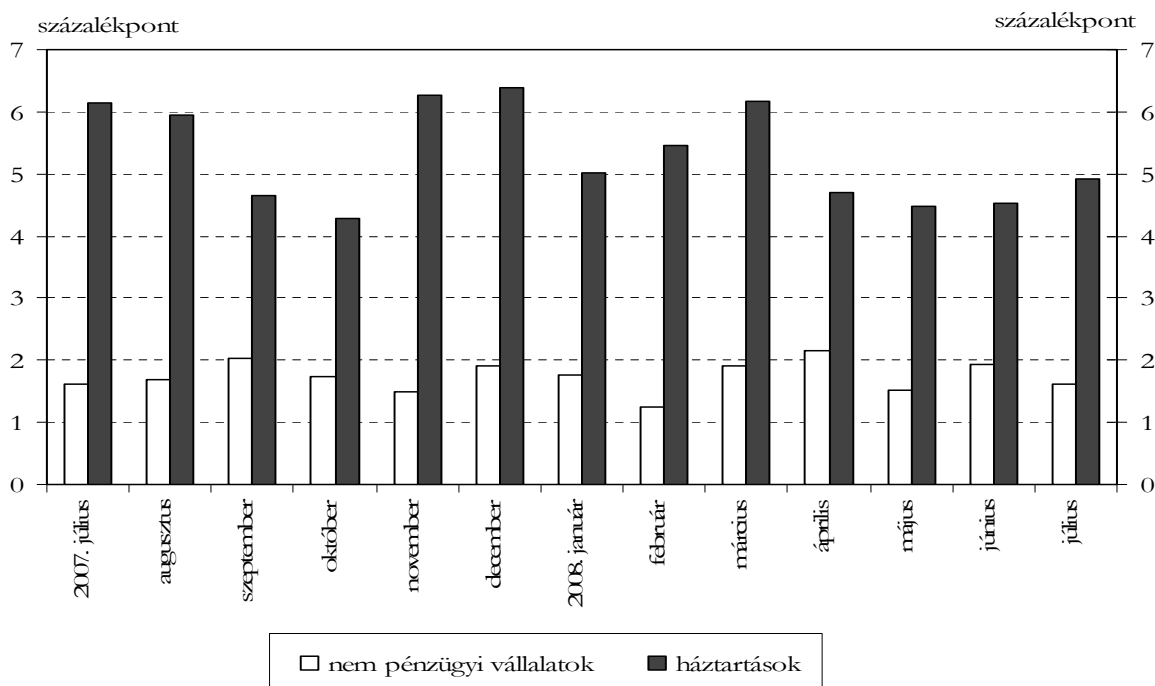
3. A hitel- és betéti kamatlábak különbsége

12. ábra: A forint hitel és forintbetét kamatlábak különbsége

A háztartási szektor esetében a forint fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött forintbetétek átlagkamatlábai közötti különbség júliusban 11,33 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok hitelei és betétei között jelentősebb súllyal szereplő éven belüli lejáratok esetén az átlagkamatlábak közötti különbség 2,30 százalékpont volt.

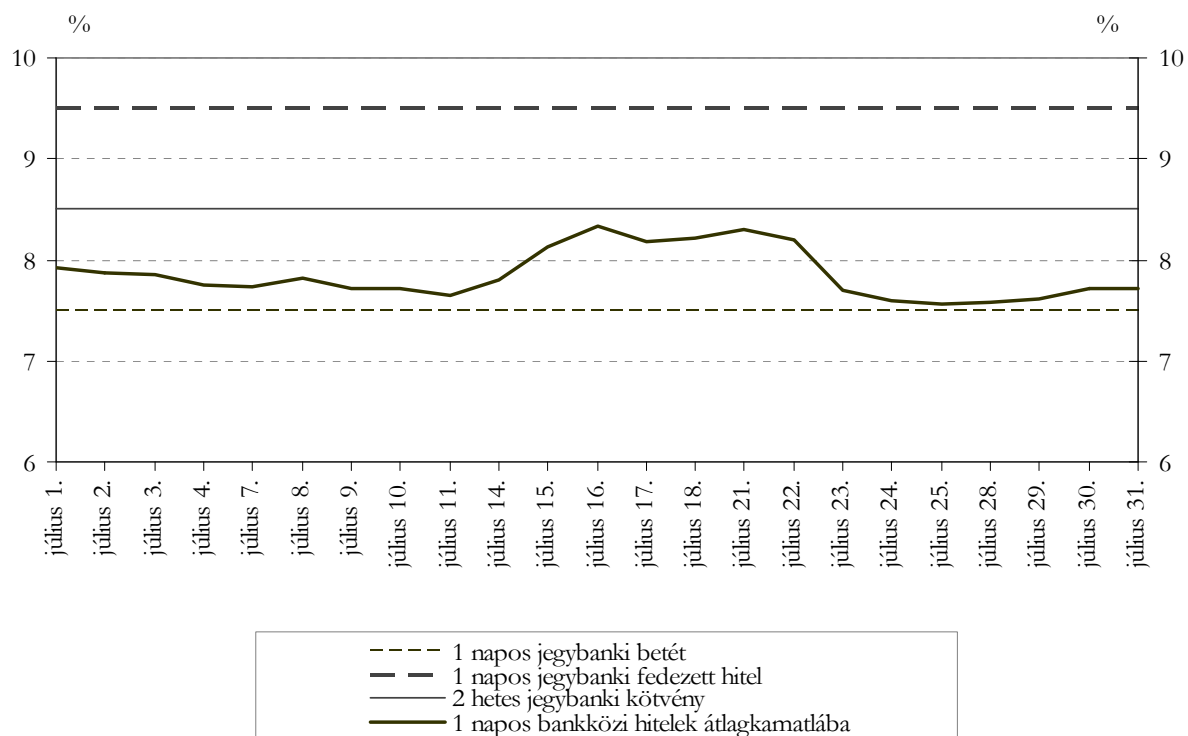
13. ábra: Az euro hitel és eurobetét kamatlábak különbsége

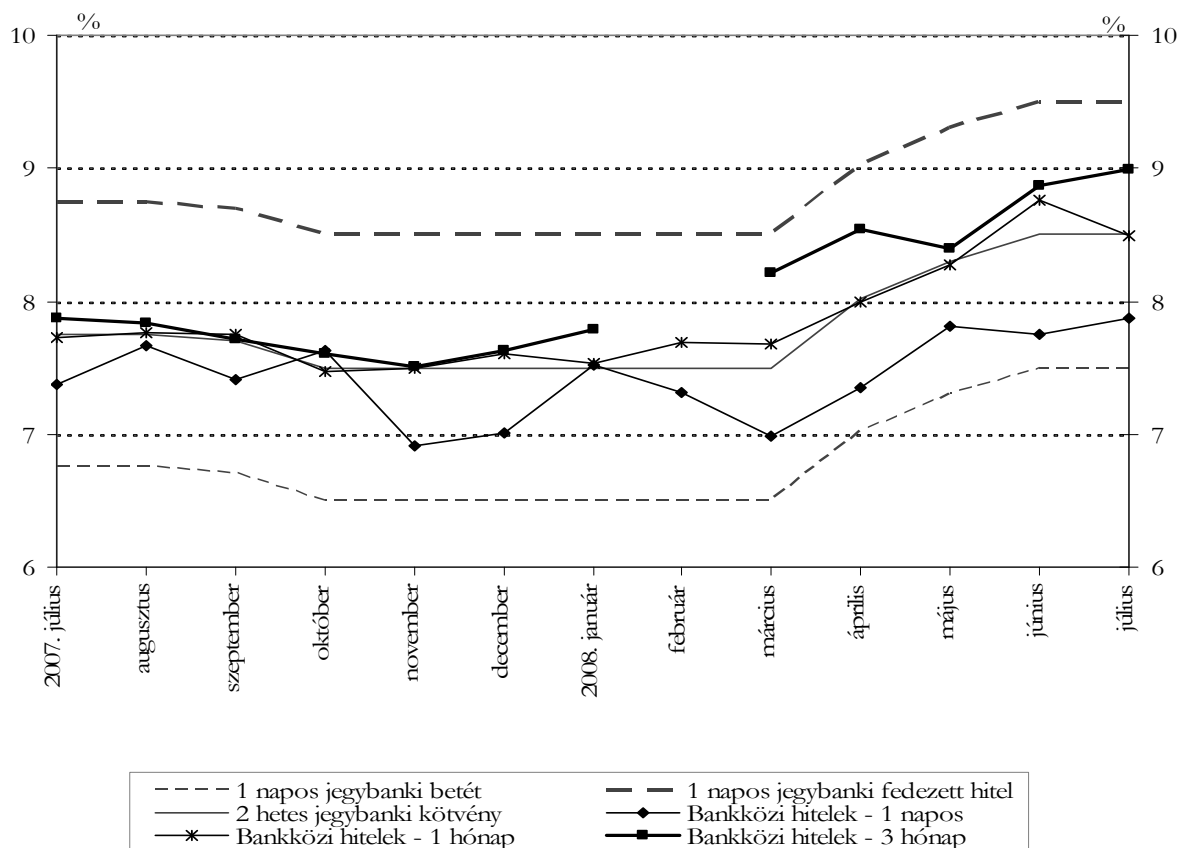
A háztartási szektor esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású, euróban denominált fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek átlagkamatlábai közötti különbség 4,92 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású, euróban denominált hiteleinek és éven belüli lejáratú eurobetéteinek átlagkamatlábai közötti különbség 1,61 százalékpont volt.

4. A bankközi fedezetlen forintkihelyezések adatai

14. ábra: A jegybanki kamatlábak és a bankközi forintpiac átlagkamatlábai 2008. júliusban

15. ábra: A bankközi forintpiac és a jegybank átlagkamatlábai

A **bankközi forintpiacon** 2008 júliusban a forgalom 362,5 milliárd forinttal 3104,5 milliárd forintra növekedett. Az egynapos bankközi hitelek forgalommal súlyozott átlagkamatlába 12 bázisponttal 7,87%-ra nőtt, az 1 hónapos lejáratúaké 27 bázisponttal 8,49%-ra csökkent. A 3 hónapos lejáratú bankközi kihelyezés forgalommal súlyozott átlagkamatlába 12 bázisponttal 8,99%-ra nőtt.

A hónap egyes napjaira vonatkozó bankközi kamatok az MNB naponta közzéteszi a REUTERS oldalakon. Az overnight forint bankközi kihelyezések napi átlagos kamatlába megtalálható az MNB honlapján is:

http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=on_bankkoz_i_adatok

A részletes átlagkamatlábak, valamint a vonatkozási időszakban kötött új szerződések összege, amelyet az MNB az átlagkamatlábak számításához használ, valamint a hó végi állományokkal súlyozott kamatlábak szintén megtalálhatók az MNB honlapján, az alábbi elérési útvonalon:

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok

IX. Deviza-, pénz és tőkepiac

Budapest, 2008. augusztus 29.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKA

Módszertani megjegyzések

2006. évtől kezdődően az adatszolgáltatói terhek mérséklése céljából mintavételes technikát alkalmazunk az adatszolgáltatói kör megállapításánál. A minta kiválasztásának alapjául az adatszolgáltatói populáció homogén rétegekre való felbontása szolgált. Ennek eredményeképpen megváltozott az adatszolgáltatói kör összetétele és csökkent az adatszolgáltatók száma.

Az adatszolgáltatói kör változása az átlagkamatlábak alakulását általában nem befolyásolta, csak azon konstrukciók esetében (pl. 10 éven túli lejáratú lakáscélú hitelek), ahol 2005-ben kevés számú adatszolgáltató jelentett egymástól jelentős mértékben eltérő adatokat. Itt az adatszolgáltatói kör változása felerősítette az összetétel-változás hatását.

A bankközi forintpiaci ügyletek adatai mellett — a sajtóközleményben a hitelintézetek által a nem pénzügyi vállalatokkal (S.11) valamint a háztartásokkal szemben alkalmazott hitel- és betéti kamatlábak; továbbá az ezen szektorok részére nyújtott hitelek, valamint a tőlük elfogadott betétek új szerződéseinek összesített értékei szerepelnek. A kamatstatisztika esetében a „háztartások”-ba a háztartások szektora (S.14) mellett beleértjük a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorát (S.15) is. A hitelintézetek körébe tartoznak a lakástakarékpénztárak is, amelyek alacsony kamatlábú betéteket fogadnak el a háztartási és nem pénzügyi vállalati ügyfelektől, és a piaci szintnél lényegesen alacsonyabb kamatozású — lakáscélú — hiteleket nyújtanak.

A közleményben publikált átlagkamatok képzése többlépcsős folyamat, az aggregálási szinteket a következő táblázat szemlélteti:

Aggregálási (átlagképzési) szintek	Aggregálási (átlagképzési) szint megnevezése	Ki végzi az aggregálást?
4	Adatszolgáltatókra képzett átlagos kamatláb	Magyar Nemzeti Bank
3	Az adatszolgáltató összes termékének átlagos kamatlába (pl. fogyasztási hitel)	adatszolgáltató
2	Egy termék átlagos kamatlába (pl. áruvásárlási hitel)	adatszolgáltató
1	Egyedi szerződés kamatlába	adatszolgáltató

Az átlagos kamatláb változását az egyedi kamatlábak változása és az összetétel megváltozása együttesen okozza. A két tényező közül az átlagkamatlábak változásában jelentősebb szerepet játszó hatást említjük a sajtóközleményben (kamatláb-változás/összetételhatás).

A fenti táblázat mutatja, hogy az MNB-nek jelentett kamatlábak is átlagkamatlábak, tehát az MNB csak az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábakra tudja szétválasztani a kamatláb-változás és az összetétel-változás hatását. A legfelső aggregálási szinten kapott kamatláb-változás tehát csak azt jelenti (amennyiben az MNB nem rendelkezik kiegészítő információval), hogy az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábak módosulása okozta a bankrendszeri szintű átlagkamatláb megváltozását. Az egyes adatszolgáltatóknál az átlagkamatláb azonban szintén változhat összetétel-hatás következtében, vagyis amiatt, hogy a konstrukciók között és/vagy az egyes konstrukciókon belül arányeltolódás van. Az egyes adatszolgáltatóknál történt összetétel-változás illetve a tényleges kamatláb-változás mértékéről az MNB-nek általában nincs információja.

A közleményhez kapcsolódó internetes idősorokban megtalálható a fogyasztási hitelek felhasználási cél szerinti további bontása a következő kategóriákra:

- Személyi hitel
- Gépjármű vásárlási hitel
- Szabad felhasználású jelzáloghitel¹¹
- *Áruvásárlási és egyéb hitel*¹²

A közleményben szereplő kamatlábak közötti különbségek kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történik, ezért a különbségek eltérhetnek a publikált kerekített kamatlábakból számítható különbségektől.

A kamatlábak tendenciájára vonatkozó megállapítások a Demetra Tramo/Seats szezonálisan igazító programból származó trendadatokon alapulnak.

1., 3. ábra

a) A fogyasztási, lakáscélú valamint az egyéb hitelek esetében a közölt átlagos kamatlábak az új szerződésekre, míg a folyószámlahitelek esetében a kamatláb a hó végi állományra vonatkozik, ezért az első három kategóriánál az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábat.

b) Az egyéb hitelek közé tartoznak többek között az egyéni vállalkozók vállalkozási célú hitelei, valamint a nem fogyasztási illetve a nem lakáscélú hitelek.

c) A háztartások fogyasztási és lakáscélú hitelei esetében közöljük a tőketörlesztésen felül adódó összes fizetési kötelezettséget magába foglaló hitelköltség-mutatót is. Az MNB által közölt hitelköltség-mutató számítási szabálya megegyezik a 41/1997. Kormányrendeletben meghatározott teljes hiteldíj mutatóéval, de minden fogyasztási és lakáscélú hitelre kiterjed futamidőtől függetlenül.

d) A lakáscélú hitelek súlyozott átlagkamatlába tartalmazza a piaci kamatozású és az államilag támogatott hitelek adatait. Az államilag támogatott hitelek kamatlába az állami támogatás mértékét is tartalmazza. Az adatszolgáltatók az eszközoldali kamattámogatásos hitelek kamatlábat úgy korrigálják, hogy az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz hozzáadják az állami támogatás mértékét. A forrásoldali kamattámogatásos hitelek esetében a hitelek futamidejéhez legközelebb eső állampapír-piaci referenciahozam és a kapott bankközi forrás kamatlábanak különbségét számítják hozzá az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz. A lakáscélú hitelek kamatlába így függ a pénz- és tőkepiaci hozamok változásától is.

3., 4., 5., 10. ábra

A hitelek új szerződéses adatai esetében 2003. januártól az eredeti lejárat szerinti bontás helyett a kamatfixálás szerinti bontást alkalmazzuk. A kamatfixálás azt jelenti, hogy a hitelszerződésben mennyi időre rögzített előre a kamatláb. A "változó kamatozás vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálás" kategóriába kerül az összes változó kamatozású hitel, valamint a fix kamatozású hiteleknek az a része, ahol a kamatlábat az eredeti szerződésben legfeljebb egy évre rögzítik.

2, 3. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábat az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. A lekötött betéteket az eredeti lejárat alapján soroljuk be az egyes kategóriákba.

4. ábra

Az évesített kamatláb a kamatfizetés gyakoriságát is figyelembe vevő mutató. Amennyiben csak évente egyszer lenne kamatfizetés, az évesített kamatláb megegyezne a szerződéses kamatlábbal. A hitel- és betétszerződések többségénél azonban egy évnél gyakrabban van kamatfizetés, ezért az évesített kamatláb kismértékben meghaladja a szerződéses kamatlábat. Amennyiben a

¹¹ A forint, euro és svájci frank esetében is 2005. januártól gyűjtünk adatot a szabad felhasználású jelzáloghitelekről.

¹² Csak a forint áruvásárlási és egyéb fogyasztási hitelekre gyűjtünk adatot.

kamatfizetés egy évnél ritkábban lenne, az évesített kamatláb alacsonyabb lenne a szerződéses kamatlábnál.

Például egy 10%-os éves kamatlábból számított évesített kamatláb havi rendszeres kamatfizetés esetében 10,5%, féléves kamatfizetés esetében pedig 10,3%.

8, 10. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábát az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. Ezért a folyószámlahiteleken kívüli hiteleknél az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábát.

9. ábra

Az egyedi hitelek forintösszegének átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon történik. A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak, ezért az egyébként forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása történik euróra.

15. ábra

A jegybanki alapkamatláb 2007. január 9-étől a kéthetes futamidejű MNB-kötvények hozamával egyezik meg, mivel az MNB ettől az időponttól megszüntette a kéthetes lejáratú jegybanki betét elfogadását, és helyette irányadó eszközként kéthetes futamidejű MNB-kötvényeket bocsát ki.